

ՀԻՇՈՂՈՒԹՅՈՒՆ

Զարգացիւն «Կումայրի» թերթի հավելված,

1990 թ. Նոյեմբեր, № 1, Գինը՝ 50 կոպ.

*Ասորձու կարգապահի նման ծնե՛լ աշխարհում եմք. «Տրե՛նք
էքք. Անք ապրե՛լու՛մ, դու կճոռանաս ծնե՛լ, Տրե՛նք էքք ծնե՛լից
կըրթնա դե՛մք: Եսիք ծնե՛լ, օ, ապրե՛լու՛մ և ունի՛ր դիք ծնե՛լ»:
Ե՛լ. Տէր ո՛ր ծնե՛լէքի համար այս ամէ՛նք, Անք ապրե՛լու՛մ.*

1988 ՆՈՎԵՄԲԵՐԻ 7

Երևանում միջուկի
սպառնալուծի
դեմ զանազան
հասարակական
և քաղաքացիական
օրհանգիստներ
անցնելու համար
հավաքված
մարդկանց
հոգևոր աջակցությունը
Մ. Ա. ՆՈՐԱՅԱՆԻ

Ի ՀԻՇՍԱԿ ԱՂԵՏԻ ԶՈՂԵՐԻ

1988 թվականի դեկտեմբերի 7-ի երկրաշարժը խոր վեր բացեց հայ ժողովրդի սրտում: Զոհվեցին հազարավորներ, նաև նրանք, ովքեր հասակ էին առնելու իրենց գիտակցական կյանքը, ոչ մտավոր, հոգևոր ու ֆիզիկական կարողությունները նվիրաբերելու հայրենի հողափին: Նրանք տարբեր տարիքի էին. մանուկ, պատանի, երիտասարդ, հասուն մարդ և բոլորը՝ երազների ճանապարհին:

«Կումայրի» թերթի «Հիշողություն» հավելվածը այսօր իր ընթերցողներին է ներկայացնում բազմաթիվ զոհված դուստրերի, որդիների, նրանց մայրերի, հայրերի մասին լուսանկարներ ու հիշատակի խոսք:

Խմբագրությունում աղետի զոհերի վերաբերյալ լուսանկարներ, կենսագրականներ կընդունվեն մինչև նոյեմբեր ամսվա վերջը:

ԶԿԱՅԱՑԱԾ ԶԱՐՑԱԶՐՈՒՅՑՆԵՐ

ՄԱՐԻՆԵ ԶԵՆՐԻԿԻ ՍԵՐՈՐՅԱՆ

Ծնվել է Լեհիստանում, 1970 թվականի մայիսի 1-ին, բանվորի ընտանիքում: 1977 թվականին ընդունվել է Ղուկասյանի անվան դպրոցը, ուսման տարիներին աչքի ընկել բարձր առաջադիմությամբ: 1987 թվականին ընդունվել է Կ. Մարքսի անվան ԵրԴՈՒ-ի Լեհիստանի մասնաճյուղը: Աչքի է ընկել հասարակական աշխատանքների կատարմամբ, կազմակերպչական ընդունակություններով: Սովորել է գերազանց առաջադիմությամբ, զոհվել սղեռի օրը՝ մնալով հաստատության փյուտակների տակ:

ՀԱՐՑ.— Բո երջանիկ օրը, որը մնացել է հիշողությանդ մեջ, Մարինե:

Մ.— Երջանիկ օրեր շատ եմ հիշում իմ կյանքում: Դա և ուսմանն էր վերաբերում, և մեր անձնական կյանքին, մեր պատանեկությանն ու երիտա սարդությանը: Մակալն ամե- աներջանիկ օրը, որ ես հի- շում եմ, ինստիտուտ ընդուն- վելու այն պահին էր, երբ ես փակցված ցուցակի մեջ ընթեր- ցեցի իմ անունը՝ Մարինե Լեհիստանի Սերոբյան: Ինչպե՛ս էին ինձ դուր գալիս ինստի- տուտը, մեր լսարանները, մեր

խումբը, մեր դասախոսները, ուսանողական կյանքը: Եթե չլիներ այս չարագոյծ ու տա- րաբախտ օրը, ես այժմ կի- նեի 4-րդ կուրսում, համարյա ավարտելու շեմին: Ինչպե՛ս էր երազում մայրս, որ իր դուստրը կդառնա ինձեներ ու կամոքի ճրա անկատար երազ- անքը: «Ինձ չհաջողվեց, աղջիկս, ընդունվել ինստի- տուտ և այսօր դու ցրեցիր տարիների իմ տիրությունը»: Վաղաժամ փառաբանություն էր դա, գոհացում: Ահա թե ինչ կա-

անմ թեզ, մայրիկ, միշտ հիշիր 1987 թվականի սեպ- տեմբերի 1-ը, երբ քո դուստրը գնաց ինստիտուտ որպես ու- սանողուհի: Մոռացիր 1988 թվականը, ու թվա թող թեզ, որ ես միշտ կամ, ես ողջ եմ, ես թեզ հետ եմ, քո մտքում, քո էություն մեջ: Լաց մի լինիր մայրիկ, ես սիրում եմ ծիծաղ ու երջան- կություն:

ԵԼԵՆԱ (ՆԱՐԻՆԵ) ՆԻԿՈԼԱՅԻ ՄԱՅԱԿՅԱՆ

Ծնվել է 1971 թվականի մարտի 20-ին: Աղետի օրը գտնվում էր պոլիտեխնիկական ինստիտուտի մեխանիկա- կան ֆակուլտետում, որտեղ սովորում էր առաջին կուրսում:

ՀԱՐՑ.— Ի՞նչ երգ ես սի- րում, Ելենա:

Ե.— Երգերը շատ շատ եմ, նկատի ունեմ ամենաիրված երգերը, բայց երբ լույսի ու երջանկության աշխարհի հողը իմ ոտքի տակից դուրս ա- սեց, ես մտաբերեցի երկու երգ. «Էլ չեմ լինի ես 20 տա- րեկան» և ուսական մի լայ- նաշունջ երգի տողերը. «Հո- տում է Վոլգա գետը, ես 17 տարեկան եմ...»:

Բայց ես ուզում եմ, որ դուք հարցնեք, թե բացի երգերից

էլ ի՞նչ էի սիրում: Այս, դուք արդեն գիտե՛ք, այդ իմ մայրն է ձեզ ասել: Հասկա կրկնեք, թե ինչ առաջ իր առաջին կուրսի ուսանողուհի, երկրա շարժի գոհ դարձած Նարինեի մայրիկը:

ՀԱՐՑ.— Ուզում եք իմանա՞լ: Ես կկարդամ նրա տողերը, բայց դու մի հուզվիր, նա այս լաց-աղերսը ձոնել է քո լու- սանկարին:

— Երկրաշարժ չէր, այլ ծաղ կարգը: Քաղեց, տրորեց ա- մենագեղեցիկ ու ամենարու- րումնալեռն ծաղիկները: Այդ ծաղկեփնջի մեջ էր իմ փայ- փայած ծաղիկը՝ աղջիկս, դու, որ սիրում էիր ծաղիկներ, մը- նացիր որպես անցնող զարնամ հետ թատամած ծաղիկ: Դու խոսվեցիր ու անձայն հեռա- ցար: Գնացիր հուշիկ, անձայն քայլերով, անվերադարձ:

Մենակ եմ ես հիմա: Մտքի

ականջով եմ լսում քո երգի ձայնը, անմարելի ելե՛ջները, ուզում էիր երգչուհի դառնալ, սովորել Լեհիստանում: Այս, ինչու չգնացիր, կընդունվեիր, թե ոչ, միևնույնն էր, կիրկը- վեիր: Չէիր մնա հավերժ առա- ջին կուրսեցի, ուսանող դառ- նալու հաճույքը չըմբռնեմ, կարոտները չառած, չէիր մնա փյուտակի տակ, փյուտակ դարձ- նելով հոգիս: Թվում է, քայլում ես տան մեջ, գալիս իմ հետև- վից փափուկ փարվում թի- կունքիս, գլուխդ դնում ուսիս: Այս ինչպե՛ս էիր սիրում այդ- պես փարվել: Ծուռ էի գալիս ու գրկում թեզ, իսկ հիմա մի- պակ նկարդ եմ տեսնում պա- տին, իմ թքուշ, իմ բարի, իմ անգին Նարինե:

Իմ ծաղկեփնջի մեջ դու վեր չլինե էիր, վերջին ծաղիկը, իմ ամենափոքրը ու ամենամեծ ցավը:

ԱՆՍԶԻՏ ՍՊԱՆԿՈՒՄԻ ՍԱՀԱԿՅԱՆ

Ծնվել էր տոնական մի օր, 1969 թվականի նոյեմբերի 7-ին: Սովորել է ավարտել է Բ. Լադիբեյսանցի անվան դպրոցը: Ծարունակել է ուսումը թժկական ուսումնարանում: 1988 թվականի հուլիս ամսին հաշվառման վերջվեց առող- ջապահության բաժնում՝ աշխատանքի տեղափոխվելու համար:

ՀԱՐՑ.— Ամառիտ, որտե՞ղ էիք գտնվում երկրաշարժի պա- փին:

Ա.— Մենք ապրում էինք Թիրակացու փողոցի № 83 կոո- վերատիվի № 16 բնակարա- նում: Ես մենակ էի տանը: Ցնցումները սկսվեցին անա- կընկալ, անարկու, երկրորդ պատեց ինձ, ես մայրիկին օգ- նության կանչեցի և նույն պա- հին էլ զգացի, որ իջնում է շենքը: Հենց ինձ թվաց, թե իմ հոգին բաժանվեց իմ մարմնից, բարձրացավ վերև ու ես ինձ տեսնում էի մի տեսակ կող- քից, հողակոյու, անձանաչելի ու կարոտում էի մայրիկիս: Թվում էր, թե Գա՛ ձեռքի մի հարումով կարող էր ինձ կլանք

վերադարձնել: Ես չհասկացա, թե ի՞նչ կատարվեց, ի՞նչ եղավ մեր շենքի ու քաղաքի հետ: Ես երազում էի սպիտակ խալաթ հագնել, թծիչ դառ- նալ, լուսավոր աշխատանք- լակում հիվանդներ ընդունել ու ամոքել: Ավաղ, ինքս դար- ձա անբուժելի հիվանդ, որին վարկյաններ տրվեց խորհելու ու հրաժեշտի խոսք ասելու:

Ապրում է Ամառիտի որդեկո- րույս մայրը՝ Վիկտորյա Վա- հանի Ամրոյանը, 39 փողոցի փոքրիկ մի տնակում: Հիմա, երբ աղետից հարյուրավոր օ- ռեր են անցել, երբ սթափ կեր- պով է վերլուծել աղետի մաս շտաբներն ու եղբայրները, դու տապաքսում է՝ կողպերստով

գերեզմանոցի աշխուկին, որն ապրում է:

...Արդյո՞ք ինձի քեռան տակ, արդյո՞ք իր արածի տա- նապանքո՞վ, արդյո՞ք ազնվա- բար մեղադրելով իրեն այն քա- ճի համար, որ շենքում գոհ- ված մեծից փոքրը... մնացին Ամառիտի պես «հավերժ հաշ- վառման» մեջ:

ՎԵՏԻ ԵՎ ԱՐԻՈՒԹՅԱՆ ՕՐԵՐ

Հիմնական իրադարձությունների խրոնիկա

7-Ը ԳԵԿՏԵՄԲԵՐԻ 1988 ԹՎԱԼԱՆ

Ժամը 11-ն անց 41 բուսերի տեղի ունեցավ Երևա- շարժ, որը ավերեց Սպիտակ Բաղաբ, Երկաշարժ, ո- րը ավերել է Լեհիստանը, Ստեփանավանը, Կիրովակա- նը: Ավերակների են վերածվել նաև հանրապետության հյուսիսարևմտյան մասում գտնվող 58 գյուղ, մասնակի ավերումների են ենթարկվել ավելի քան հարյուր գյու- ղեր: Զոհվել են տասնյակ հազարավոր մարդիկ, 514 հա- զար մարդ մնացել է անօրևան: Ազգային հարստու- րյան կորուստը կազմում է 8,8 միլիարդ ուրիլ: Դա Անդրկովկասում ամենահզոր Երկաշարժն էր վերջին 80 տարում:

Բնական աղբաի հետևանքները վերացնելու համար նույն օրն էլ կազմվում է հանրապետական կառավարա- կան հանձնաժողով Հայաստանի Միեմարների խորհրդի նախագահի գլխավորությամբ և համամիութենական կա- ռավարական հանձնաժողով, որը հետագայում դարձավ ԽՄԿԿ Կենտկոմի Բաղրյուրոյի հանձնաժողովը: Այն ղե- կավարում էր ԽՍՀՄ Միեմարների խորհրդի նախագահ Ն. Ի. Ռիժովը:

(Ծարունակությունը՝ 5-րդ էջում)

ՌՈՒԶԱՆԱ ՌԱՅԻԿԻ ԽԱԶՍՏՅԱՆ

Ծնվել է 1981 թվականին, Լեհիստանում: Ընդունվել է Դարիբյանցի անվան № 9 դպրոցը, ուսուցչուհի Անյա Մխիթարյանի դասարանը: Կարճ կենսագրություն, գրեթե հեռագրային լակոնիկությամբ: Մի տողանոց կենսագրու- թյուն: Բայց ուներ երազներ, ուզում էր թժկուհի դառնալ: Ավա՛ղ, հասցրեց միայն տուսանանաչ լինել:

ՀԱՐՑ.— Ռուզան, որտե՞ղ ես:

Ռ.— Գալիս եմ, ի՞նչ կա, ո՞վ է ինձ հարցնում, ձայնը անձանոթ է:

ՀԱՐՑ.— Իսկ ո՞ւմ ձայնը կուզեիր լսել:

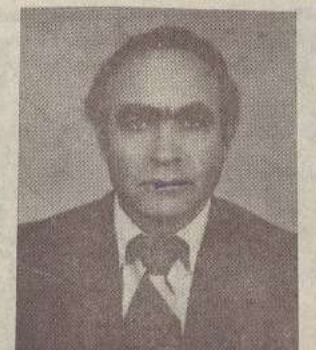
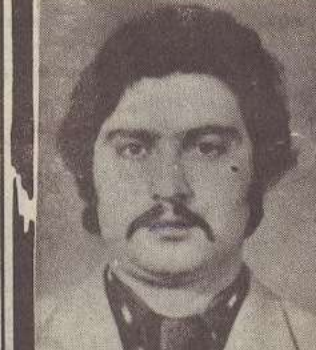
Ռ.— Մեր հարևանների, ե- ռեխանների, իմ դասընկերների: ՀԱՐՑ.— Սիրում էիր նը- րանց և էլ ուրիշ ի՞նչ էիր սի- րում:

Ռ.— Սիրում էի երգել, նը- կարել, բայց ամենից շատ խաղալ էի սիրում: Էճքա՛ն լավ էր մեր մանկապարտեզի բակում, ծառեր ու ծաղիկներ կային, մենք խաղում էինք օ- դակներով, միցում էինք վազ- քից, թռչեցինք: Դպրոցն էլ էր լավը: Հասկապես ընկեր Աս- յան: Բայց ես միշտ ուզում էի մանկապարտեզ վերադառ- նալ, խաղալ իմ արջուկներով ու տիկնիկներով, նկարել ու կե աշուն ու գարնանային անձ- ին: Մեր աշխատանքները ցու- ցադրվում էին, կարող էիք գը

նալ ու տեսնել: Սիրում էի նաև պատուհա- նին նստել ու դուրս նայել, ու երազել ձյան փաթիկների, տո- նածառի, անտառի գազան- ների, Նոր տարվա շքեղ ե- րազների մասին: Եվ ինչքան լավ է, որ մո- տենում է՝ Նոր տարին: Ահա ես շուն եմ իմ բնեռները կանչելը պատուհանի տակ, ես գնացի, ցուեսություն:

...ՋԱՆ, ՋԱՆ, ՄԵՆՆԻՄ ՁԵՐ ՁԵՆԻԿԻՆ,
 ԱՅ ԿՌՈՒՆԿՆԵՐ, ՆԱԽՇՈՒՆՆԵՐ,
 ՅԱՐԱՔ ՏԵՍԱՔ ԻՄ ԲԱՆԻԿԻՆ,
 ՅԱՐԱՔ ԽԱՐԱՐ ՉԵՔ ԲԵՐԵՆԻ:
 ԲԱՆԻՍ ԿԱՊԻՆ ԲԱՆՏԸ ՅԱՐԱՆ,
 ՏԱՐԻՆ ԵԿԱՎ, ԲՈՂՈՐԱՎ,
 ԽԱՐԱՐ ՉՈՒՆԻՄ, ԳԱԳԱՐ ՉՈՒՆԻՄ,
 ԱԶՔՍ ՃԱՄՓԻՆ ԾՈՎ ԿՏՐԱՎ,
 ԿՌՈՒՆԿՆԵՐԸ ՇԱՐԱՆ-ՇԱՐԱՆ,
 «ԿԸՌ-ԿԸՌ» ԿԱՆՁԻՆ ՈՒ ԵԿԱՆ,
 «ԳԱՐՈՒՆ ԵԿԱՎ, ԳԱՐՈՒՆ ԵԿԱՎ...»,
 ԱՆՈՒՇ ԿԱՆՁԻՆ ՈՒ ԱՆՑԱՆ...

ԳԵՎՈՐԳ ՌԱՅԻԿԻ ԲԱՅՔՈՒՐԳՅԱՆԸ ծնվել է 1957 թ.: 1975 թ. ավարտել է № 35 միջնակարգ դպրոցը, ծառայել խորհրդային բանակում, ապա աշխատանքի անցել գործարար ֆիրմայում որպես բաժնի վարիչի տեղակալ: Առևտրային գործերում, ունենալով փորձ, նա 1984 թ. ավարտել է Կոնգրեսի կենտրոնի ընդհանուր կրթության ֆակուլտետը: 1984 թ. ավարտել է Կոնգրեսի կենտրոնի ընդհանուր կրթության ֆակուլտետը: 1988-ին ավարտել է Երվանուսի կենտրոնի մասնագիտացումը: Կարճ տևեց Ռուզաննայի և Գևորգի ընտանեկան երաժշտական խումբի ղեկավարը: Նոր էին բնակարան ստացել «Երևանի կենտրոն» թաղամասում, նոր էին ապրել բնակարանափոխության փուլում, երբ վրա հասավ շարժառիթը: Նրանք գտնվեցին իրենց երկու լուսավոր փողոցների հետ, որոնց չէին հասցրել անցանակ լուսավորել:

Ընդամենը 50 տարեկան էր ՕՌՈՒՇԻԿ ՎԱՂԻՆԱԿԻ ՄԱՆՈՒԿՅԱՆԸ: Նա ծնվել է մեծացել էր Լեհիստանում, արհեստավորի ընտանիքում: Երիտասարդ տարիներին՝ աշխատել էր Լեհիստանում որպես հաշվապահ: Իսկ երբ ծնվեցին երեխաները, ստիպված թողնելով աշխատանքը և գրառվելով էր նրանց դաստիարակությունը: Աղետի օրը, ինչպես միշտ, նախաճաշ պատրաստելով, ըստ պատմության ընտանիքի անդամներին, որպեսզի միասին հավաքվեն սեղանի շուրջ, բաց... չհասցրեց... Ահալոր երկրաշարժը վրա հասավ անապատի և ՕՌՈՒՇԻԿ գտնվեց աչքը երեխաների ճանապարհին:

Մեր հայրենի քաղաքում է 1938-ին ծնվել ու հասակ առնել ԳԵՎՈՐԳ ՄԿՐՏՉԻ ԱՌՈՒՔԵՆՅԱՆԸ: 1962-ին նա ավարտել է Երևանի պետական բժշկական ինստիտուտը: Ավարտելուց հետո նա միջազգային աշխատանքի է անցնում մուլտիլինգվալ լաբորատորիայում, ապա շարունակում ուսումը ասպիրանտուրայում, ստանում բժշկական գիտությունների թեկնածուի կոչում: Ինքնուրույն աշխատանքի անցնելուց հետո մկրտությունն ստանում է Կրասնոդարում: Տարիներ անց վերադառնում է Հայաստան և միջև երկրաշարժը աշխատում էր Սպիտակի շրջանային հիվանդանոցում որպես թերապևտ: 1988 թ. դեկտեմբերի 7-ին գտնվեց աշխատանքի վայրում, հիվանդանոցի օգնություն ցույց տալու պահին՝ հավատարիմ մնալով Հիպոկրատի երդմանը:

ՌԻՏԱ ՄԿՐՏՉԻ ՀԱՄԲԱՐ-ՉՈՒՄՅԱՆԸ ծնվել է Կոնգրեսի կենտրոնում (Լեհիստանում) 1960 թ.: սովորել է ավարտել է Գ. Սունդուկյանի անվան անգլերենի թեքնոլոգիայի միջնակարգ դպրոցը, ապա ուսումը շարունակել Պատիզորակի օտար լեզուների ինստիտուտի հետադասարանում, միաժամանակ աշխատելով Հոլմանի և Բայրանյանի գյուղերում որպես անգլերեն լեզվի դասատու: Ավարտելով ինստիտուտը, աշխատանքի է անցնում Լեհիստանի Բ. Ղարիբջանյանի անվան № 9 միջնակարգ դպրոցում: Ռիտան ամուսնացած էր, ուներ 1 երեխա: Աղետի օրը իր սիրտում դատարկ փոքրիկ Լուսինեին մանկապարտեզ ուղևորելուց հետո շտապում է դպրոց: Չունենալով է 4-րդ դասարանի աշակերտների հետ դաս պարապելու իր:

ԱՐՄԵՆՈՒՇԻ ՄՈՒՐԱԴՅԱՆ
 Բոլոր որդեկորույս մայրերի մեջ նա ևս մտքով շարունակ իր ընթացակարգի հետ է: Թանգարանի է մեծամեծ առ

ջրկա անջանեցակը, ուր որպես սուր մատուցվեցին հոգաբարձույան պահպանվում է այն ամենը, ինչ ստեղծվել է նրա ձեռքերով, ինչին հավել էն նրա նոր մատուցվել: Դրանց մեջ է նաև դպրոցական օրագիրը, որին փակցված լուսանկարից ծպտում է աշակերտական համագրեւտով սևազեղեցկուհին: Երկրորդաժամը թերթում նա սգն, որում բացատրապես հինգեր էն: Գեղարվեստի է գնահատված նաև օրագրի վարումը: Նա այդ օրը ևս հասցրեց 5 ստանալ մաթեմատիկայից, չհասցրեց, ավաղ, դուրս գալ փոփոխ դրսի շենքից...

ՎԵՆԵՐԱ ՆԵՐՍԻՍՅԱՆ
 Երբ 1988 թ. դեկտեմբերի 7-ին գտնվեց աշխատանքի վայրում, հիվանդանոցի օգնություն ցույց տալու պահին՝ հավատարիմ մնալով Հիպոկրատի երդմանը:

Օրվան մնացածները Լադաի փողոցներում:

Թող լույս իջնի անմեղ գոհերի հիշատակին

ՎԵՐԳԻՆԵ ԳՐԻԳՈՐԻ ԹՈՒՄՅԱՅԱՆ

Ծնվել է Լենինական քաղաքում, 1965 թվականին: Ընդունվել է Գարիբաճյանի անվան դպրոցը, սովորել ու փոխադրվել է դասարանից-դասարան գովազանագրերով: 5-րդ դասարանից տեղափոխվել է Ն 2 կիրովի անվան դպրոց և գերագանցությամբ շարունակել ուսուցը: Միաժամանակ սովորել է երաժշտական Ն 2 դպրոցում: 9-րդ դասարանից կրթությունը շարունակել է Կարա-Մորզալի անվան երաժշտական ուսումնարանի տեսական բաժնում, չորս տարի սովորել գերագանց գեղաստանականներով: Աշխատանքի է նշանակվել Արթիկի շրջանի Նոր կյանք գյուղի երաժշտական դպրոցում որպես սովորչույցի դասատու: Մեկ տարի անց ընդունվել է Մ. Նալբանդյանի անվան մանկավարժական ինստիտուտի երաժշտության և մեթոդիկայի բաժինը: Երրորդ կուրսում էր, երբ մյուս հասակ երկրաշարժը: Չունկն հայրական տանը Օսկանյան փողոցի Ն 192 շենքում անդրանիկ դստեր յոթամսյա Ալինայի հետ, երբ բոլորել էր կրակի 23 տարին:

ՀԿԱՅԱՑԱՄ ՀԱՐՑԱԶՐՈՒՅՑ

ՀԱՐՑ.— Վերգինե, ի՞նչ էիր դու սիրում կյանքում և ո՞րն:
 Վ.—Մ, դժվար հարց էր ու տալիս: Հարց, որի պատասխանը մեջ չի լինի ոչ մի

ժխտական մասնիկ «ան» կամ «չ»: Սիրելի: Իսկ ի՞նչ կար առեի այս աշխարհում: Հայր, մայր, որ տիեզերք էին իրենց մեջ կրում, ընտանիք, սեր, օջախ, առաջին սեր՝ բալենու քնքուշ ծաղիկներով, առաջին մանկիկ, առաջին երեխա: Տան դռնից այն կողմ ծանոթ ու անծանոթ ճամփաներ: Դպրոցական ճամփա, Գարիբաճյանի դպրոց, պատանակից մի գեղեցիկ փողոց՝ Գորկի անվանումով, փարթամ եղևնիների կապույտ կարտուներ ու տեսիլքներ, երկնապայծ, գմբուխ երկնքի կտոր:

Հայա երաժշտական հրնչյունների իմ աշխարհը. Կոմիտաս, Ալեհոյակարով, Չուխաջյան, Խաչատրյան, Մոցարտ, Բախ, Բեթհովեն, լույսների, գույների, հնչյունների

մի ամբողջ աշխարհ: Մանկության ու պատանության ճանապարհ՝ ուսուցիչների անմոռանալի ու հարգալու, մանկական ու պատանական դեմքերով, հասուն ընկերներ ինստիտուտում, ուսանողական շիկացած կյանք: Կարտում եմ աշխարհին, մարդկանց, ընկերներին, ծնողներին, իմ տանը, իմ առաջին սերը, իմ բալիկի ախտակ թաթիկները՝ արյուն կարմիր բծերով: Իմ աշակերտներին, իմ գործընկերներին:

Ես մնալու բարի չառացի ոչ մեկին: Ես գնացի բոլորին սիրելով ու հիմա, մարդիկ, ձեզ կոչ եմ անում, սիրեցեք միմյանց՝ օգուտվելով մեր անկատար սերերից, մեր անավարտ ծաղիկների հույսերից ու հավատով ամրացրեք գույների լույսը:

ԳՐԻԳՈՐ ԿԱՐԱՊԵՏՅԱՆ

Ծնվել է Կոմայրիում, 1962 թվականին հունվարի 28-ին: Կյանքի վերջին 8 տարում աշխատում էր գույպեղենի արտադրական միավորումում որպես բանվոր: Միրված անձնավորություն էր կոլեկտիվում: 1988 թվականի դեկտեմբերի 7-ին գոհվել է տանը, կնոջ և երեխաների հետ:

ՆԱՐԻՆԵ ԿԱՐԱՊԵՏՅԱՆ

Ծնվել է Կոմայրիում, 1964 թվականի ապրիլի 23-ին: Ամուսնու հետ աշխատում էր գույպեղենի արտադրական միավորումում, միևնույն կետովկա արտադրամասում:

ՎԱՐՈՒԱՆ ԿԱՐԱՊԵՏՅԱՆ

Ծնվել է Կոմայրիում, 1986 թվականի օգոստոսի 19-ին:

ՄԱՐԻՆԵ ԿԱՐԱՊԵՏՅԱՆ

Ծնվել է Կոմայրիում, 1987 թվականի դեկտեմբերի 30-ին:

Լուսանկարներն ու տվյալները խմբագրությանը ներկայացրել է 26 կոմիտասների փողոցի Ն 127 տան բնակիչ Յուրա Բաղդասարյանը. «Ինչպե՞ս էիմ միևնույն արջիկը, փեսան և թոռնիկները գոհվեցին: Խափարեց իմ արևը: Թող լույս իջնի բոլոր անմեղ գոհերի շիրիմներին»:

ԳՈՒՅՐ ԵՎ ԵՂՐԱՍԵՐ

ԱՐԳԱ ՈՍԶՄԻԿԻ ԽԱՀԱՏՅԱՆ

Ծնվել է 1968-ին, սովորել Ա. Պետրոսյանի անվան դպրոցում: 1982-83 ուսումնական տարում ավարտել է դպրոցը և նույն տարում ընդունվել Միքայել Նալբանդյանի անվան մանկավարժական ինստիտուտի բանասիրական ֆակուլտետը, որն 1987-ին ավարտել է գերագանցության դիպլոմով: Երեք մեկ տարի ընտրված մասնագիտությամբ (մայրենի լեզու և գրականություն) աշխատել է հայրենի քաղաքի Ն 32, 18 և 10 դպրոցներում որպես փոխարինող ուսուցչուհի: Ողբերգական աղետից զոհվեց կյանքի ծաղիկ հասակում, տանը՝ Ծիրակացի փողոցի 54 գ հասցում:

ԱՐՏՅՈՒ ՈՍԶՄԻԿԻ ԽԱՀԱՏՅԱՆ

Գարնալ Ա. Պետրոսյանի անվան դպրոցում է սովորել՝ 1975 թվականին ծնված կարայրը՝ Արտյոմ Խաչատրյանը: Յոթերորդ դասարանում էր ուսանում: Միաժամանակ հաճախում էր Տիգրանյանի անվան երաժշտական դպրոցի փողային բաժնի 3-րդ դասարան: Ֆիզիկական հիանալի տվյալներ ուներ, մարզվում էր ֆուտբոլային խմբակում: Ուներ նաև բանաստեղծություն հավաքածու, տասից ավելի հաջողված բանաստեղծություններ էր հորինել: Իրանը պահպանվում են որպես սրբազան նշաններ: Զոհվեց դպրոցում, ֆեբրուարի 25-ին դասաժամին, աշակերտական նստարանին: Երեխաների մայրը նույն կրթօջախում մանկավարժ է՝ Վալյա Հարությունյանը, որը 25 տարի շարունակ կրթում է մատուղ սերունդին: Ողբելորդա մայրը բոլոր երեխաների մեջ եր օտանանեռն է տեսնում:

ՍԵՐԱ ԱՐՏՅԱՆ ՀԱՂՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ

1923 թվականին է ծնվել: Զոհվածի սյրի է: Երիտասարդ տարիներին ապրել և սպասել է ամուսնու վերադարձին: 1954-ից բնակություն է հաստատել Կոմայրիում: Երկար տարիներ, մինչև կենսաթոշակի անցնելը աշխատել է կարի անհատական պանոլիների ֆաբրիկայում որպես դեքանուրի: Միակ միսիաբանքն սիրալուր թոռնիկներ էին, որոնցից երկուսի՝ Արիսյի և Արտյոմի հետ զոհ դարձավ աղետին:

ՖՈՒՐԻԱՆ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ Տպարանի կարգավորող

ԱՐԱՅԻԿ ՄԵՐՍԻՆԵ ՀԱՂՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ

18 տարեկան պատանու պատանու գոհվելը իր երազանքների իրականացումն էր: 1988 թ. ավարտելով Ծախումյանի անվան Ն 3 դպրոցը, ցանկանում էր ընդունվել Երեխանի անսամբլում կամ ինստիտուտի հետախու բաժինը, արդեն գործերը հասնել էր և պատրաստվում էր դեկտեմբերի 15-ին ընդունելության անուշիկ բնակարանը: Ահուտ, որ չհասցրեց, արհավիրքը չիմաս լեց նաև նրան: Բարի, մարդասեր, ազնիվ ու ընկերասեր Արայիկին սերտի զգով և ակնածանքով են հիշում ուսուցիչները, ընկերներն ու ծանոթները:

ՎՇՏԻ ԵՎ ԱՐԻՈՒԹՅԱՆ ՕՐԵՐ

Դ Ե Կ Տ Ե Մ Բ Ե Ր Ի 7

(Սկիզբը՝ 2-րդ էջում)

Միջոցառումներ են ձեռնարկվում փրկարար աշխատանքների կազմակերպման, աուժամենրին օգնություն ցույց տալու, մարդկանց օրհանով ու պարենով ապահովելու ուղղությամբ: Ձիեվորական ստորաբաժանումների ու հաղակցիական պաշտպանության գործառնքի հեա միասին վերականգնման ու փրկարար աշխատանքներում գործում են կամավորները: Երևանից աղետի վայրեր են մեկնում տեխնիկայի առաջին շարաայուները, բժիշկներ, փրկարարների բրիգադները: Հագարավոր անձնակաան ավտոմեքենաների տերեր մասնակցում են փրատակների մաքրման և աուժամենրին էվակուացնելու աշխատանքին:

ԽՍՀՄ կարմիր խաչի և կարմիր կիսայուանի ղեկ ղոնթյունների միության գործկույր սոչյում է կայացնում աուժամենրին օգնություն ցույց տալ՝ բաները ԽՍՀՄ աուղապահության միեհիստրության հեա միավո բելով, որը երևան է ուղարկում բժիշկների հաաուկ բրիգադը:

Մոսկվայից երևան է քոչյում օգնության բեաուկ աաչին իեհնաբիար՝ Տաուժամենրին ուղարկվել են սպիտակ, դեռ, ամաններ, վրաններ, բերապետիկ և գյուղական բր ժրշկի հալմակազմ, տեղեաակաան աղբանքներ և աաչին անեաաուժաուրյան ալլ աղբանքներ, 128 հազար ուրլու աբժուրյան:

Հայասաանի կաաուվարության հայազանը հաներապետական հեաուաաուեաուրյամբ աբիության, հանգրաաուրյան, կարգ ու կանոն շաաուդաանելու կոչ է աեում:

Նյու Յորկում գաեվող ԽՄԿԿ Կեեաուկամի գլխավոր արաաուդար, ԽՍՀՄ Գերագույն խորհրդի հայազանության հայազան Մ. Ս. Գորբաչուր վեաում է դաղարեցել արաաաաեմանյան ուղերուրյուներ և վերադաանալ հայրենիք:

Դ Ե Կ Տ Ե Մ Բ Ե Ր Ի 8

Աաաուղաույան Հայասաանի կուժկուսի Կեեաուկամում տեղի ուեեցավ խորհրդակցություն, որին մասնակցեցին Մոսկվայից մամանաւ ԽՄԿԿ Կեեաուկամի հաղրյուաչին հանձնաժողովի անդաաները և հաներապետության դե կավարները: Ուաչվեց աղետի վայրերն ուղարկել լրացուցիչ գորամիայուրումներ, ալլ բվում իեժեեերական սաու բարաժանումներ, հզոր տեխնիկա, շարժական կուժեկներ, մեժ բեաեաաուրուրյան ուղղաբիոներ, մամանակավոր օրեանեերով աղանովել աաանց օրեանի մեաացած մարդկանց, զգալի անակուրյամբ տեղ հաաուկացնել նրանց երկրի հանգաույան տեերում և ալլ աուղաբաանեերում, աղա հուկել նրանց աալ հազուաաուկ, զիեվորական սաուրաբաժանումների օգնությամբ աղանովել նրանց համար անխափան աալ Քաչի մաաաակարաուր:

ԽՍՀՄ պեաուժաուր անմիբական կապեր հաաուաաուեց աղետի վայրերի համար անեերաժեաա սեուեղ պարաաաաուղ ձեեաարկությունների հեա: Գաա շեաեհիվ հաեղովեց օպերաաուիլորեն կազմակերպել ալելի ան 130 հազար աալաեցվող վրանների ուղարկումը Հայասաան, եույեհան էլ բարձր արաաղուղուկաան աալաեցվող սարեեր, ալելի ան 200 հազար կաեպիկաա աալ հազուաաու: Գեպի երկրի հարավային մասն են ուղարկվում հան հալմաաուվի աներ, եաեաղարհաչիեարաակաան տեխնիկա, բեաեաաուր ավաումեքենաներ, վաաեկաուր և շաա ուրիչ նյուրեր ու սարեալորաեք:

Միուրեեական աարեր հաներապետություններից Հալասաան մամանեցին 450 լեաեալրիարաեր:

Աղետի վայրերում փրկարար աշխատանքների են մասնակցում 6,5 հազար զիեժաաաուղներ, զիեվորական բուժաչխաաուղների 25 բրիգադ, բանակային տեխնիկայի 400 միավոր:

Մոսկվայի արչան փոխեեաարկման կալաեր երկրա շարժից աուժամենրին համար արչում աալ զանկազող 1250 մարդուց արչում վերցեց:

Հայասաանի կուժերիաուրյուները շեժուրյուն վերցեելով երեխաների եկաաումար, նրանց օգնության ֆուեղ փոխանցեց մեկ միլիոն ուրլի: Հիեց միլիոն ուրլի աաաանեաեցեց ՀաալԿԵՄ Կեեաուկամը:

Եղբայրական օգնություն ցույց տալու հեաազեր են սաազվում ամբողջ երկրի երիաաաարդական կազմակերպություններից: Վրասաանի կուժերաաանեերը 500 հոգուց բաղկազած չոկաա ուղարկեցին Լեեիեուկաեում աշխատելու համար, Ուկրաինայի երիաաաարդությունը դեղորայքով ու մարդկանցով բեաեկած գեաալ ուղարկեց: Հայասաան ուղարկվեց ՀաալԿԵՄ Կեեաուկամի ձեեիեյան կուժերիաուրյունը՝ հաաուկ գեաալը:

Երևանի բժշկական իեաաիաաուի ալելի ան 900 ուաանողներ իեեեց մարիիզացված հայաաաաաբեցիին աուժամենրին բուժօգնություն ցույց տալու համար:

Վ.ԱՐԻՈՒՆ ԵՎ ՄԱՐԳԱՐԻՏ ՄԱՐԳԱՐՅԱՆՆԵՐ

Աշխատում և ապրում էիք երջանիկ ձեր երկու փոքրիկ աղջիկներով: Ու գիտեիք, վաա տան էիք, որ ոչիեղ չի կարող խաղաարկ ձեր երջանկությունը, որովհետև... Ուժեղ էիք, անխորտակելի սիրով, ազնվուրյանը ու... հաաաաաուկ: Սիրում էիք կյանքը մանկան պարզուրյանը, սիրում էիք մարդկանց և ամենից շաաո՝ զավակներիդ՝ Լուսինեին ու Տարսիկին: Հաաուղված էիք, որ ձեր ծնողական ամենագորեղ սերն էլ հեաու կապիի հրանց բոլոր դրժախաաուրյուններից ու խոչընդոտներից: Հաաուղված էիք ալկաա, որ... ալև անաուր վարկաաններից, թեև անաբեկ վաա, բայց ամուր-ամուր սեղմեցիք 2 փոքրիկներին ձեր գրկում՝ հաանկարժաաաա վաաան զից փրկելու հույաուկ: Ավա՛ն, մամն ալկաա գորեղ գուժեցեց՝ չխեաղելով ոչ միալն ձեզ, ալլ ին՝ Լուսինեին ու Տարսիկին: Միանգաաից չուրդ՝ մի ողջ ղնաանիք:

Մ Կ Բ Ե Ն Յ Ե Կ Ե Ի Ի

Օրինակելի մի ղնաանիք էր, որ բոլորի բարի հայաանն էր շարժում: Անուպիլը՝ Աու Մյ կրրույանը երիաաաաուր իեժեեր էր, աշխատում էր «Հալկեկերեցի թարգմաեչի որակա

վորում: Հոգաաուր մալը էր, սիրող կին: Գաաաաաաաաուում էին իրեեց սիրաաաու երեք բալիկներին, որոնցից հիմա մեկրն է միալն մեժաանում: Աղջիկը՝ Արմինեն 20-րդ դարրոցի աան էր, սովորում էր 2-րդ դասաարանում: Տղամը՝ Հուլիկը դեռ չուր տարեկաան էլ չկար, դեռ չարն ու բարին, լավն ու վաաան էլ չէր կարողաանում զանազանել... Իսկալկաան հուլիկ էր՝ մուր, բնրուչ, սիրաա էր գոմալանում, երբ իր փաաիլի թաթիկներով վարվում էր կոժրից: ...Ապրում էր հաաներաչի մի ղնաանիք, 5 հոգուց բաղկազած... Հիմա աղ օշալի հիշաաաակը՝ միակ հալերժաացնողը 10-աալա փրրում ալջընակն է:

ԶՈՒՒԻՏԱ ԵՎ ՄԱՐԻՈՒՄ ԶՈՒՅԻՄՅԱՆՆԵՐ

Երկու տարի է անցել... Տուեր դեռ շնչում է հեթուկեհ «Էլիզեիկ» սոնաաուկ: Ջուլյան է նվազում: Արդյաա բրեաա մաալ նաա մաաեերը կարող են հալվել աաեղներին: Ալլ չբեաղ երաժշտությանը ալեբայց ճերղաշաանակ տուեր շնչում է դեռ նույնքաան անկըրաեեկ էր...

...Ապրում էր ղնաանիք ուսումնալ, փոքրր՝ երաժիշտ: Երազներն անկաաուր մնազին... Ու ամեն անգամ հրանց հուշաղբյուրից ջուր խող զուց աղալճեեին իեռ տեաեկաա թվում է իրեեց ես տեաեում, իրեեր են, իրեեց ճերմակ, անաղարտ, անբիժ հոգիները, որ խավար չէին սիրում ու հիմա լուա աշխարհ

ՌՈՒԶԱՆՆԱ ԼՅՈՎԱՑԻ
ԲԱԿԱՍՅԱՆ

«Ես Մորացանի պատմական հերոսուհու անունն եմ կրում», - ազգային արժանապատվության խոր զգացումով հաճախ էր սիրում կրկնել Ն 2 դպրոցի 9-րդ դասարանի օրի մանկելի աշակերտուհի Ռուզաննա Բակասյանը՝ մեկն այն հազարավոր ծաղիկներից, որոնք ճակատագրի դաժան խաղով ընդմիջտ հետացան կյանքից: Եվ այսօր, «հերոսուհու» մեկարից նախդ պարզ ու խորհրդավոր աչքերը ասես այլ բան են ասում՝ հարազատներից, ծանոթ ու անծանոթ մարդկանց, սիրտ մաշող հիշողության հետ մեկտեղ պահանջում են... ապրելու հերոսություն: Տարիքին ոչ համապատասխան լրջություն ունեն Ռուզաննան, խորունկ ու խելացի մտքեր, ստանճահատուկ սեր ու ունիքվածություն հաղկական երգ ու երաժշտության, հայրոց բառ ու բանի նկատմամբ ու... Այսօր շատերն են կրկնում նրա երբեմնի արտասանած խոսքերը՝ «Իսկական Ռուզաննա էր՝ հպարտ, ազնիվ ու բարի» ու այդպիսին էլ կմնա նա մեր՝ ապրողներիս հիշողության մեջ:

ԱՂՎԱՐԳ ՖՐՈՒՆԶԵՆԻ
ՀԱԿՈՒՅԱՆ

Դասընկերները, որ հրաշքով փրկվել էին պոլիտեխնիկական ինստիտուտի փլուզման ցեղից, մինչև այսօր չեն կարողանում մոռանալ նրա անհոգ, զիվ ծիծաղը, վերջին ծիծաղը, որ գնաց բախվեց անուկի դրոշմունցին ու փշուրփշուր եղավ, ինչպես իր երազանքները, իր 23-ամյա կյանքը, ինչպես էլի շատ բան...

Սիրում էր, ինչ հնարավոր էր սիրել հյանքում, երգ, երաժշտություն, գիր ու գրականություն, սիրում էր կյանքն ինչպես որ կա... Կենսասեր ու պայծառ այս աղջիկը ԱՅԳ օրերին մի տեսակ թախծոտ ու լավկան էր դարձել:

Գեղեցիկ այս աչքերը խավար չէին սիրում, բայց այնտեղ ընդմիջտ բնակվեց մութը:

ՏԻԳՐԱՆ ԳՐԻԳՈՐԻ
ԹՈՐՈՒԿՅԱՆ

Տակալին 23 տարեկան երիտասարդ ուսանող Տիգրան Թորիկյանը մի ազնիվ ու վեհ նպատակ ուներ, որը նաև իր հոգու պարտքն էր համարում՝ կերտել իր ժողովրդի վերածընունդը խորհրդանշող մի անկրկնելի խաչքար, բայց... Հիմա մենք՝ ապրողներս ենք խաչքարեր ու հուշարձաններ կանգնեցնում երկրաշարժի անմեղ զոհերի սուրբ հիշատակը հավերժացնող: Ապրում էիր քո ժողովրդի ազնիվ պաշտպան, Արցախյան շարժման ընկերից ի վեր դարձար նրա ստաշամարտիկներից ու կոչ էիր անում գործով օգնել մեր արցախցի եղբայրներին: Երազում էիր ապրել 'նախիջևանում' մեծացնել 11 քաջ հայորդիների, որ ուժեղ և անպարտ լինի հայ ժողովուրդը: Մտածում էիր նաև ողջ Հայաստանով շրջագայելու ու հազվական եկեղեցիներն ու խաչքարերը խորապես ուսումնասիրելու մասին: Ու ամենակարևորը՝ սիրում էիր սկսած բոլոր գործերիդ մեջ տեսնել գեղեցիկ ավարտ, մինչդեռ...

ՄԱՐԻՆԵ ՎԱՆԻԿԻ
ԱՌԱՔԵԼՅԱՆ

Երջանիկ էիր համարում քեզ, հեզ ու քնքուշ Մարինե (Նելլի) գտել էիր կյանքիդ ընկերոջը և սրտի թրթիռով, անբացատրելի երջանիկ հուզմունքով էիր սպասում դեկտեմբերի 17-ին: Ծննդյանդ օրն էր, նաև օրը քո հարսանյաց հանդեսի: Մտքովդ ի՞նչ անցներ, որ նեղորեն ու գաղտագողի մտնեմու է... ոչ մի առարկություն չվերցնող, ոչևի ստաշ հաշվի չնստող չար ու դաժան մահը, մինչդեռ մտքումդ դեկտեմբերյան օրերն էիր հաշվում՝ մտածելով, որ 7-ը երջանիկ թիվ է: Այդ թվացյալ «երջանիկ» օրն էլ սպիտակ զգեստների, երգ ու ծիծաղի, դիմ-զուռնայի փոխարեն... ամժամանակ փակվեց քո կյանքի գիրքը: Այդքան էլ դաժան ճակատագիր...

ՏԱՏԻԿ ԴԱՏՄԱՍԻՑ

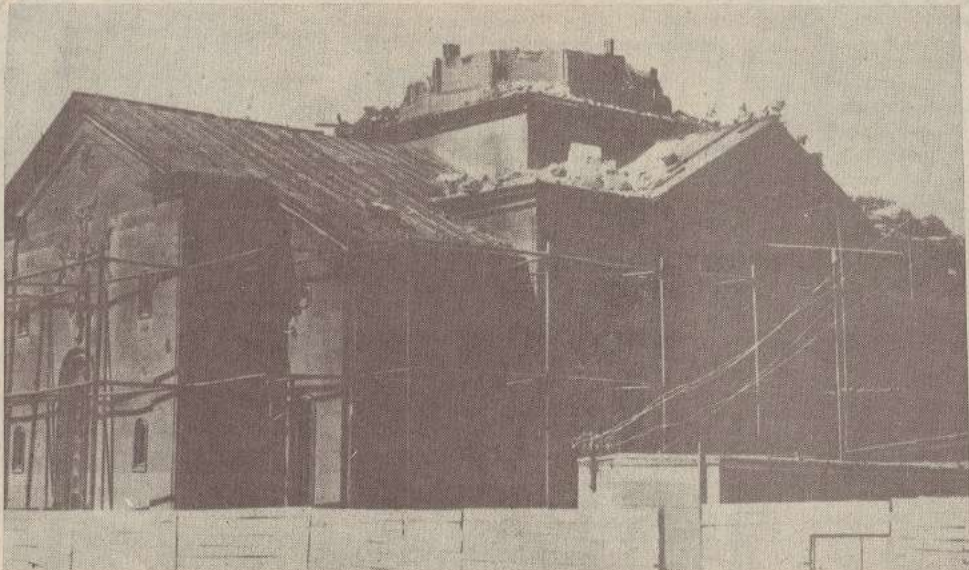
ԺԻՐԱՅԻ
ԱՌԱՔԵԼՅԱՆ

Եթե կենդանի լինեիր Ժիրայր Առաքելյանը, հիմա 20 տարեկան կլինեիր: Սովորում էր Արտյոմ Գևորգյանի անվան միջնակարգ դպրոցում, զբաղվում երգ-երաժշտությամբ, պարապում սպորտով: «Սպարտակ» մարզական ընկերության դահլիճում դասական ոճի ըմբշամարտի սապա ընկում նշանակալի հաջողություններ էր հասել և արժանացել մի շարք պատվոգրերի: Ժիրայր Առաքելյանը բարի էր բոլորի նկատմամբ, վաղելում էր մեծերի ու փոքրերի համակրանքը: Դեկտեմբերի 10-ին պետք է գորակույժը գին-փորական ծառայության, բայց անեղ երկրաշարժը ամեն ինչ տակնուվրա արեց՝ կտրվեց Ժիրայրիս կյանքի թելը: Իսկ այնքան երազանքներ ու սպա սելիքներ ուներ կյանքում: Միակ լուսանկարն է, որ տարածադրվել է խմբագրությանը:

ԴՈՒՆԻԿ ԳԱՂՈՅԱՆ
Տղաուղի փողոց № 72

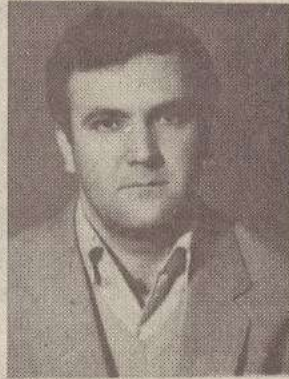
Այս լուսանկարն արվել է 1988 թ. աշտոնակատների կողմից: Այն ժամանակվա Երևանի Մարտի 1-ի դպրոցի 9-րդ դասարանի օրի մանկելի աշակերտուհի Ռուզաննա Բակասյանի փոխարենը: Մի քանի օր անց, 1990 թ. նոյեմբերի 17-ին, Ռուզաննան զոհ էր դառնում հրաշալի աղջկան: Մի քանի օր անց, 1990 թ. նոյեմբերի 17-ին, Տիգրան Գրիգորի Թորուկյանը զոհ էր դառնում հրաշալի տղային: Մի քանի օր անց, 1990 թ. նոյեմբերի 17-ին, Մարինե Վանիկի Առաքելյանը զոհ էր դառնում հրաշալի աղջկան: Մի քանի օր անց, 1990 թ. նոյեմբերի 17-ին, Տատիկ Դատմասիցը զոհ էր դառնում հրաշալի տղային: Մի քանի օր անց, 1990 թ. նոյեմբերի 17-ին, Տիգրան Գրիգորի Թորուկյանը զոհ էր դառնում հրաշալի տղային: Մի քանի օր անց, 1990 թ. նոյեմբերի 17-ին, Մարինե Վանիկի Առաքելյանը զոհ էր դառնում հրաշալի աղջկան: Մի քանի օր անց, 1990 թ. նոյեմբերի 17-ին, Տատիկ Դատմասիցը զոհ էր դառնում հրաշալի տղային:

Սուրբ Աշոց եկեղեցին: Լուսանկարը՝ ՀՄ. ԿԱՐԱՊԵՏՅԱՆԻ

Պահ Հայաստանի ժողովրդի տանը գոհված լրագրողների հուշարարի բացման արարողությունից:

ԽԱՉԻԿ ՕՆԻԿԻ ՊԱՊԻԿՅԱՆ

Սիրում էր ամեն ինչի գեղեցիկը, կատարյալը: Եվ ամեն մոր՝ հրավերների, խնջույքների, ցանկալի հանդիպումներին ծամամանկ մթնոլորտը անմտաց էր դարձնում իր գեղեցիկ ձայնով, ազգագրական հայրենաշունչ երգերի հանելի կատարումներով՝ շրջապատողների մեջ արթնացնելով մեղմ ու բարի տրամադրություններ:

Ես հիանում էի նրա արտակարգ հիշողությամբ: Փայլուն գիտեր հայոց պատմությունը, «Վարք մեծաց հայոցը», այնպես ներշնչմամբ էր արտասանում Պարույր Սևակի և Հովհաննես Ծիրազի բանաստեղծական ինքնատիպ գործերը:

Ապրում էր՝ շուրջը գեղեցկով շնչավորելու, 1964-ի բարի ցանկությամբ, հայաշունչ սպրեկակերպով: Չավակների՝ չորսամյա Հայրփիլի և յոթնամյա Հակի համար ամեն անգամ մի գրավիչ խաղ էր մտահղանում՝ կազմակերպում, մի խաղալիք գնում և, երկար-երկար զբաղեցնում նրանց:

ՊԱՏՄՈՒՄ Է ԿԻՆՐ

րանց, այս ատանձանակով, կողքից դիտելու նրանց և հիանալու մանկական զվարճալիքներով:

Արցախյան շարժման ակաբնավորման ու հետագա ծավալման տարիներին ողջ ուշադրությունը բևեռել էր դեռ նրան: Մեր ազգի արդարացի պահանջատիրությունը, Արցախը Հայաստանին միավորելու խնդիրը նա առաջնացրել էր համարում, խիստ կարևոր և մեկ անգամ չէ, որ հանրահավաքներում, հանդես գալով, համարձակվեր, ընդգծում էր այդ միտքը:

Գույվեղենի արտադրական միավորման նորոգման արտադրամասում, ուր Խաչիկ Օճիկի Պապիկյանն աշխատում էր դեռևս 1971-ից, նրան հարգում և սիրում էին գործիմացության, համեստության ու աշխատասիրության համար: Հիմա նա և նրա բարի գործերը հիշողություն են դարձնում Տիտյան հիշողություն՝ միակատար անվան կորստի անդառնալից ցավի հետ:

Եվ ուզում եմ, որ զավակները մշտապես կենդանի զգան հոր ներկայությունը իմ պատմածներով ու հիշողություններով, մտապահեն բարի ու մարդկային, գուսպ ու հավասարակշռված, հարազատ ու թանկ մարդուն՝ իրենց հորը և երբեք ու երբեք չդադարեն նրան հիշելուց, որ հազարավոր անմեղների նման կյանքի 35-րդ տարում նահատակվեց աշխատածամին՝ դաժան տարերքի անխնա հարվածից...

ՇՈՒՇԱՆԻԿ ՍԱՐԳՍՅԱՆ
Լենինգրադյան, շենք 9, բն. 56

ՊԱՏՄՈՒՄ Է ՄԱՅՐԸ

ՍԱՐԳԻՍ ԹԱԳՎՈՐԻ ԿԱՐԱՊԵՏՅԱՆ

Ծնվել է 1981-ին: Աչքի լույսի պես պահպանել ենք նրան, գիշերներ լուսացնելով: Երբ լրացավ 3 տարին, Սարգիսն ուղարկեցինք № 26 մանկապարտեզ:

Երջանիկ տարիներ էին. Սարգիսն ուրախացնում էր մեզ իր սովորած երգերով ու ոտաճավորներով: Արագ անցան մանկապարտեզի տարիները: Անհամբեր սպասում էր, թե երբ պիտի հրաժեշտի հանդու լինի, որ գնա դպրոց:

Սարգիսիկն մեծագույն սիրով էր դպրոց հայտնում և պարտաճանաչ կազմարում բոլոր հանձնարարողությունները: Ծառ երազներ էինք կապել մեր զավակի հետ, բայց ամեն ինչ ներկվեց սևով ու արցունքով:

ՀՈՒՓՄԻՄԵ ԹՈՐՈՍՅԱՆ

Հ Ի Ե Ե Ն Ի

ՍՈՒՍԱՆՆԱ ՍԵՂՈՒԿԻ ԹԱԿԵՎՈՍՅԱՆ

Այս գեղեցկուհին կյանքին հրաժեշտ տվեց դեռ քսանը շրջադարձ: Այնքան լեցուն էր կյանքով, գունդ երազանքներով ու երիտասարդական տրվայտանքներով: Ծնվել է 1970 թվականի հուլիսի 10-ին, Կոմայրիում: Գերազանց գեղահատականներով ավարտեց Վահան Տեղյանի անվան դրվաբը և հասցրել նույն տարում ընդունվել Երևանի պոլիտեխնիկական ինստիտուտի մասնաճյուղը: Երկրորդ կուրս էր փոխադրվել, մտել ուսանողական կյանքի շրջապտույտի մեջ, որ զոհ գնաց տարերքին:

Բ Ո Ւ Ո Ր Ի Ն

ԺԱՆԵՏԱ ՎԱՂԻՆԱԿԻ ԱՂԱՄՅԱՆ

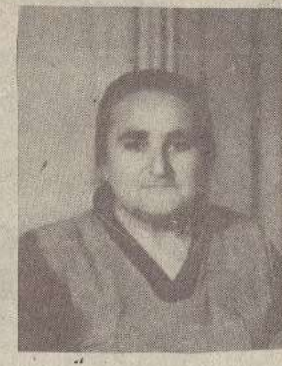
Աշխատանքի վայրում հանրահանություն իր մահվանացուն կնքեց Ժանետա Աղամյանը: 1938 թվականի մարտի 2-ին, Կոմայրի քաղաքում է ծնվել Ժանետան, բանվորի ընտանիքում: Սովորել է թժշկական ուսումնարանում, որն ավարտելուց հետո երկար տարիներ աշխատել է բուժաշխատողի անհամարողասիրական մասնագիտությամբ: Վերջին ութ տարում աշխատում էր հանրախանություն:

ՈՒՌԻԿԻ ԵՐՎԱՆԻ ԱՂԱՄՅԱՆ

Մինչև վերջին պահը Ռուդիկ Երվանդի Աղամյանը հավատարիմ մնաց հայրենասիրտ դարձած գործարանին ու նրա կուլեկտիվին, աչքերը փակելով աշխատատեղում:

1938 թվականի հուլիսի 8-ին է ծնվել Աղամյանը, ծառայողի ընտանիքում: Բանակային ծառայությունից հետո աշխատանքի է անցել հղկող հաստոցների գործարանում: Բուդիկին հանգիստ չէր սպասի աշխատանքին գուգանել ուսումը շարունակելու, բարձրագույն կրթություն ատանալու հարցը: Եվ հասցնում է սովորել ու ավարտել Լենինգրադի պոլիտեխնիկական ինստիտուտի հեռակա բաժանմունքը:

ԱՆԹԱՆԱՄ ՓՆՋՈՑԱՆ

52 տարեկան այս կնոջը աշխատատեղում, մտերիների շրջանում Արմիկ էին անվանում: Լուսանկարվել է անուսու ու թոռան հետ: Մտքով երբեք չի անցել, որ այս լուսանկարը հուշ կարող է դառնալ, թանկարժեք մասունք: Աղետի օրը եղել է աշխատանքի վայրում կարի №2 արտադրական միավորման գլխամասային ձեռնարկությունում: Ակազատեսների վեկայությամբ նրան հանել են դեկտեմբերի 7-ին և տեղափոխել անհայտ ուղղությամբ: Հարագտանքը անհամբերության և հոգիներում հույսի թշուր խառնուրդ էր, որ կարող է չի հրաշքով տեղեկություն ստացվի Փնջոյանի մասին: սի մի շող փայլապա՞ծ...